

Pátá zpráva o pokroku dosaženém při provádění prohlášení EU a Turecka

Informační podklad ke zprávě Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě - Pátá zpráva o pokroku dosaženém při provádění prohlášení EU a Turecka

Podklad k dokumentu Rady č. 6925/17
květen 2017
zpracovala: Eva Sochorová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 3
- Stanovisko vlády ČR: 5
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 5
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Pátá zpráva o pokroku dosaženém při provádění prohlášení EU a Turecka	Typ řady: interní
Zpracovala: Sochorová, E.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 6925/17	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: květen 2017	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Migrace; Řecko; prohlášení EU a Turecko; přesídlování; navrácení; ostraha hranic	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

ZPRÁVA

Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě - Pátá zpráva o pokroku dosaženém při provádění prohlášení EU a Turecka KOM(2017) 204 v konečném znění, kód Rady 6925/17

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

03. 03. 2017

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmto institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 16. března 2017, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 4. dubna 2017 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Pátá zpráva o pokroku dosaženém při provádění prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016 popisuje stav provádění za období od 8. prosince 2016 do 26. února 2017 a vymezuje opatření pro úplné provedení prohlášení. Od přijetí prohlášení EU a Turecka došlo k výraznému snížení nelegálního a nebezpečného překračování hranic včetně ztrát na životech. Další pokrok v provádění prohlášení je závislý zejména na politickém odhodlání všech stran. V Turecku se realizují projekty na podporu syrských uprchlíků a hostitelských komunit. Přesídlování by mělo být podpořeno dobrovolným programem přijímání osob z humanitárních důvodů. I nadále je žádoucí, aby EU a členské státy směřovaly své úsilí na podporu řízení migrace a na podporu kapacity řecké administrativy pro zpracování žádostí o azyl s cílem zvýšit tempo navracení osob. Pro uvolnění vízového režimu je třeba, aby Turecko splnilo zbývající kritéria. Další, v pořadí šestá zpráva bude předložena v červnu 2017.

- **Obsah a dopad:**

Na řecké ostrovy přichází v průměru **43 osob za den**. Za sledované období přišlo **celkem 3 449 osob oproti cca 200 000 osob** ve stejném období předchozího roku, tedy před přijetím prohlášení. Počet mrtvých nebo nezvěstných činí **70 osob oproti 1 100 osob** v přechozím roce.

V Řecku probíhá **posílená spolupráce** na základě společného akčního plánu Řecka a Komise o provádění prohlášení EU a Turecka. **Koordinátor EU** věnoval hlavní pozornost především urychlení azylového řízení, zvýšení počtu navracených migrantů a zajištění bezpečnosti v hotspotech. Kromě toho se také usilovalo o zlepšení životních podmínek a vytváření vhodných přístřešků. Vzhledem k situaci je nezbytné, aby **členské státy** reagovaly na potřeby zjištěné Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu (EASO) a Evropskou pobřežní a pohraniční stráž

(Frontex). EASO vyslal k 27. únoru 118 tlumočnicků a 89 odborníků z členských států. **Stále chybí 77 odborníků.** Pro zajištění ostrahy hranic bylo do Řecka vysláno agenturou Frontex 790 příslušníků, nicméně příslušníků a technického vybavení pro ostrahu hranic je nedostatek. Podporu také poskytuje rezervní tým 116 přidělených/hostujících příslušníků vyslaných z členských států v rámci Europolu a jejich počet se plánuje zvýšit na přibližně 250 příslušníků. Ke spolupráci také přispívá NATO v oblasti zpravodajské činnosti, ostrahy a průzkumu v Egejském moři. V březnu 2017 má být spuštěn **vícejazyčný elektronický informační portál „InfoMigrants.net“** v rámci informační strategie vůči migrantům, který bude informovat o nebezpečích a právních skutečnostech v souvislosti s migrací. Také byla zřízena informační centra na ostrově Chios a Lesbos.

V období 8. prosince 2016 – 24. února 2017 bylo **navráceno 151 osob.** Celkový počet od vydání prohlášení činí 1 487 osob, jejichž posouzení žádosti o azyl nebo mezinárodní ochranu bylo zamítavé, vzaly žádost zpět nebo nepožádaly o azyl při první příležitosti. I přes navrácení je situace problematická, protože **počet příchozích je vyšší, než počet navrácených,** a proto se zvyšují tlaky na zařízení v ostrovních hotspotech, jejichž příčinou je zejména hromadění **nezpracovaných žádostí o azyl** ve všech fázích řízení. Za účelem spolupráce v oblasti návratových operací se pravidelně jednou za dva měsíce uskutečňují třístranná setkání Komise, Řecka a Turecka. Ve sledovaném období se **dobrovolně navrátilo 283 migrantů** do země svého původu. Migranti pocházející z jiné země než Sýrie jsou navraceni do Turecka s možností podat žádost o status ochrany. Této možnosti využilo 55 osob, 529 osob jí nevyužilo a byly navraceny do země původu. Řecký odvolací orgán navýšil počet výborů pro odvolání o sedm. Nyní tedy o odvolání rozhoduje 13 odvolacích výborů. Zpráva obsahuje také bližší informace o počtech odvolání a uvádí, jaká operativní opatření včetně humanitární pomoci učinily řecké orgány ve spolupráci s Komisí s cílem vyřešit velkou zátěž v hotspotech a související obtížné podmínky. Komise také apeluje na Řecko, aby přijalo legislativní, administrativní a operativní opatření pro účinné a efektivní využívání finančních prostředků EU prostřednictvím svých vnitrostátních programů (k dispozici 509 milionů EUR). Mimořádná pomoc Řecku skrze Azylový, migrační a integrační fond a Fond pro vnitřní bezpečnosti činí 356,8 milionů EUR. Dále byly poskytnuty prostředky v rámci nástroje pro mimořádnou podporu na spolupráci s mezinárodními organizacemi a nevládními organizacemi.

V rámci **přesídlování uprchlíků z Turecka do EU podle zásady 1:1** bylo k 27. únoru přesídleno celkem 3 565 Syřanů. Ve sledovaném období se jednalo o 954 osob a na další přesídlení čeká 965 schválených osob. Oproti předchozím obdobím se tempo přesídlování značně zrychlilo a je třeba jej udržet. Členské státy oznámily Komisi informace o počtech Syřanů, které chtějí legálně přijmout podle rozhodnutí Rady (EU) 2016/1754, tj. použitím nepřidělených 54 000 míst pro relokace žadatelů o mezinárodní ochranu z Itálie a Řecka nebo v rámci přesídlení nebo jinou legální formou.

Omezením toků na této migrační trase nevedlo k zásadnímu **přesměrování tras z Turecka,** nicméně ve sledovaném období připlulo z Turecka sedm člunů do Itálie (580 osob) a tři čluny na Kypr (123 osob). Pozemní hranice denně překročí v průměru 8 osob do Řecka a 5 osob do Bulharska.

Probíhají jednání o standardních operačních postupech pro **dobrovolný program přijímání osob z humanitárních důvodů.** Tento program představuje legální alternativu k nelegální migraci do EU a bude zahájen, až se sníží nelegální překračování hranic na udržitelnou míru.

K **uvolnění vízového režimu** zbývá Turecku splnit **sedm kritérií,** která se týkají vydávání biometrických cestovních dokladů, protikorupčních opatření, dohody o operativní spolupráci s Europolem, terorismu, ochrany osobních údajů, justiční spolupráce v trestních věcech a provádění dohody mezi EU a Tureckem o zpětném přebírání. Komise dále žádá Turecko o plnění readmisních dohod s Řeckem, Bulharskem a Rumunskem.

Nástroj pro uprchlíky v Turecku je zaměřen na nekritičtější potřeby uprchlíků a hostitelských komunit. V rámci humanitární i nehumanitární pomoci bylo vyplaceno celkem 750 milionů EUR. Nasmlouvané částky dosahují 1,5 miliardy EUR z vyčleněných 2,2 miliardy EUR na roky 2016-2017. Projekty vykazují pozitivní přímý dopad v terénu. V rámci humanitární pomoci je v současnosti smluvně vázáno 551 milionů EUR skrze 28 humanitárních projektů s 19 partnery, z nichž bylo vyplaceno 411 milionů EUR. V rámci nehumanitární pomoci se jedná o nasmlouvanou částku 944 milionů EUR, z níž bylo vyplaceno 339 milionů EUR.

S cílem využít potenciálu obchodu se zbožím mezi EU a Tureckem byl Komisí předložen návrh na **rozšíření a zmodernizování celní unie** týkající se rozšíření oblasti působnosti, sladování s technickými právními předpisy EU a zavedení moderního mechanismu urovnávání sporů. Po přezkumu návrhu Radou a přijetí směrnic pro jednání budou zahájena jednání s Tureckem.

V rámci **přístupových jednání s Tureckem** pokračují technické práce zejména v rámci kapitoly soudnictví a základní práva a kapitoly spravedlnost, svoboda a bezpečnost.

Humanitární situace v Sýrii je zoufalá a je třeba zabezpečit přístup pro humanitární pomoc a pracovníky. Dohoda o příměří se částečně dodržuje. Hlavními prioritami jsou poskytování zdravotnické pomoci a potravinové pomoci, voda, sanitární a hygienická zařízení, přístřeší, palivo a zimní položky. EU a členské státy spolupracují při poskytování mezinárodní pomoci, v rámci které bylo zmobilizováno přes 9,4 miliardy EUR. V roce 2016 činila výše humanitární pomoci 445 milionů EUR. V roce 2017 se plánuje 425 milionů EUR.

- **Stanovisko vlády ČR:**

ČR vítá pozitivní vývoj v naplňování prohlášení EU-Turecko. Považuje za problematické a neefektivní navrácení osob do Turecka z důvodu povinnosti posoudit žádost o mezinárodní ochranu všech osob a neúměrně dlouhé procedury prováděné řeckými orgány. ČR dlouhodobě vyzývá k plnění povinností Řeckem za účelem urychlení návratů osob do Turecka a k celkovému zlepšení návratové politiky EU. Uzavření západo-balkánské trasy a neúčinnost navrácení migrantů je příčinou zhoršení bezpečnostní situace na některých ostrovech, což vedlo k dočasnému zastavení vysílání národních expertů. I přesto ČR vyslala 23 národních expertů v rámci činnosti EASO na řeckých ostrovech. Ve vysílání expertů se ČR řadí mezi nejaktivnější členské státy. V rámci přesídlovacího mechanismu syrských uprchlíků z Turecka do EU dle principu 1:1 ČR potencionálně využije svůj dosud nenaplněný dobrovolný závazek z 20. července 2015 (aktuálně 348 osob), případně použije relokací kvótu (1281 osob). Přesídlovací princip 1:1 by měl být nahrazen Programem dobrovolného humanitárního přijímání s Tureckem. V této souvislosti ČR při projednávání návrhu Standardizované operační procedury apeluje na zachování dobrovolnosti a zahrnutí osob s evidentní potřebou mezinárodní ochrany. ČR finančně podporuje země, které hostí velké počty vysídlených osob, např. v rámci Programu MV na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů (Turecko, Jordánsko, Libanon, Sýrie), a to i nad rámec rozpočtu tohoto programu. ČR vítá uvolnění vízového režimu s Tureckem pouze za předpokladu splnění všech podmínek.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Zpráva byla 2. března postoupena Evropskému parlamentu a Radě. V Evropském parlamentu byla přidělena výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE). Nachází se v přípravné fázi. Termín projednání nebyl doposud stanoven.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 4. 5. 2017 a usnesením č. 383 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

b e r e n a v ě d o m í zprávu Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě – Pátá zpráva o pokroku dosaženém při provádění prohlášení EU a Turecka, KOM(2017) 204 v konečném znění, kód Rady 6925/17.